
Na novoroční návštěvu s květinou. Jaké se lidem líbí a proč, zkoumá evoluční biolog

---

Na novoroční návštěvu s květinou. Jaké se lidem líbí a proč, zkoumá evoluční biolog

Máte rádi květiny? Ano? A přemýšleli jste někdy nad tím proč, když vlastně k ničemu praktickému neslouží? Líbí se vám víc gerbery nebo orchideje? A myslíte, že to je jen záležitost vkusu? Stejně otázky si klade i student teoretické a evoluční biologie na [Přírodovědecké fakultě UK](#) Bc. Martin Hůla. Odpovědi na ně v odborné literatuře nenašel, proto se je vydal hledat sám.

Co vás přivedlo k zájmu o vztah člověka k rostlinám, potažmo ke květinám?

Odmalička jsem měl dobrý vztah k rostlinám, chtěl jsem jít studovat botaniku, proto jsem také nastoupil na Přírodovědeckou fakultu UK. Pak jsem začal chodit na přednášky profesora Stanislava Komárka, velmi mě zaujalo propojení humanitních oborů s biologií a téma vztahu člověka k přírodě. To byl přesně obor pro mě, protože skvěle spojuje vše, co mě zajímá. Začal jsem se problematikou zabývat hlouběji. Když jsem se pustil do hledání dostupné literatury k tématu vztahu člověka a rostlin, zjistil jsem, že určité oblasti jsou intenzivně zkoumány, ale je tam i dost hluchých míst. Jedním z nich je to, jaké rostliny a květiny se lidem líbí, čemuž se věnuji ve své diplomové práci.

Už v bakalářské práci jsem se zabýval původem lidské fytofilie, tedy kladného vztahu člověka k rostlinám z estetického hlediska, otázkou, proč se lidem květiny líbí, proč si květinovým dekorem zdobí oblečení nebo nádobí, proč člověka potěší, když dostane květinu, která vlastně „k ničemu není“. Pojímal jsem téma hlavně z pohledu evoluční biologie obecně, sice se k němu totiž objevuje řada názorů estetiků, ale mě jako biologa zajímalo více hledisko biologické.

Z pohledu evolučního biologa, proč tedy člověka tolik potěší, když dostane květinu?

Rostliny a květiny byly pro člověka v období pleistocénu zásadně důležité pro přežití. Pomáhaly lidem lépe se orientovat v krajině a znamenaly zdroj potravy. Podle evolučních psychologů se toto pevně zafixovalo do našeho podvědomí.

Proč se člověku líbily kvetoucí rostliny? Když se podíváte do krajiny, která je krásně zelená a v plném květu, znamená to, že je bohatá na živiny a na zdroje potravy, člověk tam najde něco k snědku nebo k pití. Zelená tráva znamená, že v ní budou živočichové, které člověk může ulovit, květy značí, že v budoucnu se objeví také plody. Naopak uschlý strom nebo uvadající květina pěkně člověku nepřipadají, protože z nich k obživě nic nevytěží. Proto mají lidé rádi kolem sebe kvetoucí rostliny a zeleň vůbec, jde o jakousi „potravní přitažlivost“.

Navíc do hustého porostu a mezi stromy se lidé mohou schovat a využívat je jako bezpečnou pozorovatelnou okolí. Člověk se potřebuje v nové krajině, do které přijde, rychle zorientovat, aby věděl, odkud může přijít nebezpečí a kde naopak může získat něco potřebného. V některých typech vegetace a v rostlinách je člověk schopen se zorientovat rychle, proto je mu setkání s nimi příjemné.

Ve své diplomové práci se zabýváte mimo jiné i otázkou, zda tvar květu hraje roli v tom, jak moc se člověku líbí. Jakou roli tedy ve vztahu člověka ke kvetoucím rostlinám hraje jejich tvar?

Květy můžeme rozdělit do dvou skupin podle toho, jak jsou uspořádány. Buď jsou aktinomorfni, což znamená, že jsou souměrné podle více os, takové květy mají například jabloně nebo pomněnky, nebo jsou zygomorfni, mají tedy jen jednu osu souměrnosti jako květy hluchavky nebo orchideje.

Vycházel jsem z předpokladu, že lidem se více líbí zygomorfni květy. Těla lidí a savců vůbec jsou souměrná podle jedné osy, řada výzkumů ukazuje, že souměrnost lidského obličeje je důležitý znak, podle kterého se člověk rozhoduje při výběru sexuálního partnera. Čím je obličej souměrnější, tím je vnímán jako přitažlivější a hezčí. Souměrnost těla a obličeje ostatním lidem ukazuje, že je jedinec zdravý a tím pádem vhodný pro rozmnožování. I když to lidé vědomě nedokážou rozlišit, podvědomě to vnímají. Souměrnost podle jedné osy je to, k čemu je člověk přitahován, stejné preference by se proto měly týkat i květů, hovoří o tom hypotézy v odborné literatuře. Zatím mám k dispozici jen předběžné výsledky výzkumu, ale zdá se, že se tato hypotéza nepotvrdila, dopadlo to přesně naopak. Zygomorfni květy se lidem nelíbí. Otevřelo se tím velké téma, které by si zasloužilo další podrobnější výzkum. Svou diplomovou práci proto vnímám jako takovou prvotní studii, na které bych rád stavěl další výzkumy.

Jakými dalšími otázkami se ve svém výzkumu zabýváte?

Zabýval jsem se řadou otázek. Zprv mě zajímalo, jestli se lidé liší v tom, jak přistupují ke květinám, zda je mají rádi, nebo ne. Myslel jsem si, že k tomuto tématu musí existovat řada článků a studií, ale kdepak. Zjišťoval jsem, zda je rozdíl ve vztahu ke květinám mezi muži a ženami. Už některé předchozí výzkumy naznačovaly, že pozitivnější vztah by k rostlinám měly mít ženy. To se potvrdilo, ženy navíc také květiny hodnotí lépe než muži.

Zjišťoval jsem také, jestli nějakou roli ve vztahu k rostlinám hraje věk, vzdělání nebo to, zda člověk vyrůstal na vesnici nebo ve velkoměstě. Některé další výzkumy nasvědčují tomu, že lidé, kteří mají vyšší vzdělání a jsou z větších měst, mají větší sklony chránit životní prostředí a obdivovat přírodu z estetického hlediska.

Zajímalo mě také, jakou roli při hodnocení rostlin hraje barva. Předběžné výsledky ukazují, že barva není zdaleka tak důležitá jako tvar květu.

Zahrnul jsem do výzkumu i psychologický faktor, tedy to, zda konzervativnější lidé hodnotí běžnější tvary květů lépe než ty, které vypadají zvláště nebo neobvykle. Na definitivních výsledcích svého výzkumu nyní intenzivně pracuji.

A co vy a květiny a rostliny, jaký k nim máte vztah?

Když jsem psal bakalářskou práci, četl jsem, jak rostliny člověku pomáhají uklidnit se a odpočinout si, když se věnuje péči o ně. Uvědomil jsem si, jak je to pravdivé. Už na střední škole, když jsem přišel domů našťvaný, šel jsem nejradyji opečovávat svoje akvárium s masožravými rostlinami, velmi mě to uklidnilo. Čtenářům bych rozhodně doporučoval, když budou ve stresu nebo našťvaní, ať jdou na procházku do lesa, sednou si na palouk a chvíli se dívají na listí, jak se pohupuje na stromech, to je uklidní daleko víc než televize nebo kino.

Zaujalo vás téma fytofilie? Přemýšlíte o tom, jak jste na tom ve vztahu ke květinám vy? Zapojte se do výzkumu Martina Hůly a vyplňte jeho [dotazník](#), třeba se díky tomu poznáte z úplně nového úhlu.

Pokud rádi vyplňujete dotazníky a chcete se prostřednictvím svých odpovědí zapojit i do dalších výzkumů nejen evolučních biologů, staňte se členy facebookové komunity [Pokusní králíci](#).